

4 Frågor som avgörs på lokal nivå

Reflektion kring principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen är en viktig del av läroplansarbetet och samtidigt en förutsättning för en kontinuerlig utveckling av verksamheten. Man ska lokalt besluta om på vilket sätt eleverna och vårdnadshavarna deltar i utvecklingen av verksamhetskulturen och om vilka andra aktörer man ska samarbeta med för att utveckla verksamhetskulturen. I planeringen ska man också beakta att verksamhetskulturen ska vara kontinuerlig från förskoleundervisningen till den grundläggande utbildningen och under olika skeden inom den grundläggande utbildningen.

I läroplanen ska utbildningsanordnaren besluta och beskriva och i läsårsplanen till lämpliga delar precisera

- hur utbildningsanordnaren möjliggör ändamålsenliga undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande och tilldelningen av resurser för verksamheten
- hur utbildningsanordnaren och skolorna främjar och utvärderar att principerna för utvecklandet av verksamhetskulturen förverkligas; vilka är de eventuella lokala tyngdpunktsområdena och hur syns de i praktiken (texten i grunderna för läroplanen kan användas som sådan för att beskriva principerna för verksamhetskulturen)
- vilka de lokala mål och specifika frågor som styr val, användning och utvecklandet av lärmiljöer och arbetssätt är
- hur en helhetsskapande undervisning förverkligas i praktiken
- hur de mångvetenskapliga lärområdena förverkligas
 - lokala mål för hur lärområdena förverkligas (texten i grunderna för läroplanen kan användas som sådan för en allmän beskrivning)
- principer och sätt att förverkliga lärområdena (om man till exempel i den gemensamma lokala läroplanen beslutar om teman för lärområdena och i den skolspecifika läroplanen eller läsårsplanen om noggrannare mål och innehåll; hur man garanterar att det i varje elevs studier ingår minst ett lärområde per läsår; direktiv om lärområdenas omfattning och elevernas delaktighet i planeringen osv.)
- mål och innehåll (precisering antingen i läroplanen eller i läsårsplanen enligt utbildningsanordnarens beslut)
- praxis för bedömningen (hur man garanterar att de kunskaper och färdigheter som eleverna visat under arbetet med lärområdena beaktas vid bedömningen i de ämnen som varit delaktiga)
- hur man följer upp, utvärderar och utvecklar förverkligandet av lärområdena.

Utbildningsanordnaren ska se till att varje skola preciserar målen för utvecklandet av sin verksamhetskultur, för undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande, sina lärmiljöer och arbetssätt, de gemensamma verksamhetsprinciperna, samarbetet och det övriga praktiska genomförandet. Utbildningsanordnaren ska också se till att planering, precisering av mål och innehåll, genomförande, uppföljning och utvärderingssamarbete gällande de mångvetenskapliga lärområdena och eventuell annan helhetsskapande undervisning preciseras skolvis. Det är viktigt att skolvis beskriva samarbetet och arbetsfördelningen mellan de olika läroämnena och skolans övriga verksamhet vid genomförandet av lärområdena och att precisera hur bedömningen av lärandet ska ske i anslutning till lärområdena. Preciseringarna skrivs in antingen i skolans läroplan och/eller läsårsplanen i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Till läroplanen kan också bifogas planer

för samarbete med utomstående aktörer, som stödjer genomförandet av de mångvetenskapliga lärområdena.

4. Verksamhetskulturen i en enhetlig grundläggande utbildning

Centrala principer och mål för utvecklingen av verksamhetskulturen i den grundläggande utbildning i Karleby är en positiv, uppmuntrande och interaktiv atmosfär som präglas av lugn. Det viktigaste är att stärka motivationen för lärande och upprätthålla den genom hela lärtiden. Principer för samarbete iaktas i undervisningen och ledningen och målet är en lärande och välmående skolgemenskap. Närscoleprincipen och gemensam skola för alla är viktiga mål som styr verksamhetskulturen och verksamhetssätten vid anordnandet av stöd för lärande. Målet är att stöd för skolgången ska ordnas för eleven i hans närskola.

Skolans verksamhetskultur kan ha särpräglade drag, men dessa får inte äventyra elevernas likabehandling.

Man reflekterar över och utvärderar verksamhetskulturen genom interaktiva diskussioner som förs i en gemensam anda under läsårets gång. Verksamhetskulturen utvärderas regelbundet också i samband med läsårs- och verksamhetsutvärderingen.

Den grundläggande utbildningen ska utvecklas som en läroplansmässigt och pedagogiskt sammanhängande helhet. Den grundläggande utbildningen indelas enligt statsrådets förordning i helheter som består av årskurserna 1–2, 3–6 och 7–9. Årskurserna ska bilda en enhetlig didaktisk och logisk pedagogisk kontinuitet. Samarbete med förskoleundervisningen ökar långsiktigheten i arbetet. Utbildningsanordnaren ska garantera samarbete och enhetlighet i undervisningen, oberoende av om förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen eller olika årskurser i den grundläggande utbildningen administrativt fungerar i olika enheter eller byggnader. I mån av möjlighet ska man även samarbeta med läroanstalter inom följande utbildningsstadium.

Verksamhetskulturen spelar en central roll när det gäller att skapa enhetlighet i den grundläggande utbildningen. Den inverkar alltid på hur eleverna upplever kvaliteten i skolarbetet. En skolas verksamhetskultur är dess historiskt och kulturellt formade sätt att arbeta. Verksamhetskulturen kan utvecklas och förändras. Den är en helhet som bygger på

- tolkning av de normer och mål som styr arbetet
- ledning samt organisering, planering, genomförande och utvärdering av arbetet
- gemenskapens kompetens och utveckling
- pedagogik och professionalitet
- kommunikation, atmosfär, daglig praxis och lärmiljöer.

Verksamhetskulturen formas av både medvetna och omedvetna faktorer. Verksamhetskulturen påverkar alla som tar del av den, oberoende av om de är medvetna om dess betydelse och effekter eller inte. De vuxnas sätt att agera överförs till eleverna, som tillägnar sig skolans värden, attityder och vanor. Till exempel överförs modeller för kommunikation och språkbruk till eleverna. För att utveckla verksamhetskulturen är det viktigt att fundera över verksamhetskulturens inverkan samt identifiera icke-önskvärda drag och korrigera dem.

Verksamhetskulturen syns mest i de gemensamma handlingsätten. All verksamhet i den grundläggande utbildningen ska utformas så att den stödjer målen för undervisning och fostran. Skolans verksamhetskultur ska stödja att alla förbinder sig till målen och främja att den gemensamma värdegrunden och synen på lärande förverkligas i skolarbetet. En förutsättning för att utveckla

verksamhetskulturen är en öppen, interaktiv diskussion där alla är delaktiga och där man uppskattar varandra och skapar förtroende för varandra.

Principerna för utvecklingen av verksamhetskulturen i den grundläggande utbildningen ska hjälpa utbildningsanordnarna och skolorna att styra sin verksamhet. Principerna beskrivs i synnerhet utifrån skolans perspektiv. Utbildningsanordnaren ska skapa förutsättningar för att skolorna ska kunna tillämpa principerna och utveckla sin egen verksamhetskultur i samma riktning. Målet är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande, delaktighet, välbefinnande och en hållbar livsstil. För att principerna ska kunna förverkligas krävs att man beaktar lokala behov och möjligheter, att man samarbetar med vårdnadshavarna och andra samarbetspartner och att eleverna på riktigt får vara med och utveckla skolgemenskapen.

Skolan ska fungera som en lärande organisation som stödjer alla sina medlemmar i lärandet. Den lärande organisationen ska utvecklas genom dialog. Samarbete och delaktighet stärker gemenskapen. Att man reflekterar över målen och regelbundet utvärderar det egna arbetet och att man kan arbeta i lugn och ro främjar lärandet i skolgemenskapen. Respons från hemmen och andra samarbetspartner stödjer lärandet. Det är också viktigt att utnyttja resultat från utvecklingsarbete, utvärderingar och forskning. Betydelsen av pedagogiskt och delat ledarskap betonas och ledarskapet inriktas framför allt på att trygga förutsättningarna för lärande.

En lärande organisation ska skapa förutsättningar för medlemmarna att lära sig tillsammans och av varandra. Den ska också skapa förutsättningar för undersökande och experimenterande arbete och ge erfarenheter av att känna sig inspirerad och av att lyckas. En lärande organisation ska uppmuntra alla sina medlemmar att försöka och att lära sig också av misstag. Den ska ge medlemmarna lämpliga utmaningar och hjälpa dem att hitta och dra nytta av sina styrkor. Som medlemmar i gemenskapen kan eleverna skapa en positiv och realistisk bild av sig själva och utveckla sin naturliga vilja att experimentera och undersöka. I en lärande organisation inser man att fysisk aktivitet har betydelse för lärandet och strävar till att frigöra sig från en stillasittande livsstil. Den ska värdesätta att man fördjupar sig i arbetet, anstränger sig i lärandet och slutför arbetet.

Strukturerna och verksamhetssätten i en lärande organisation ska främja välbefinnande och trygghet och på så sätt skapa förutsättningar för lärande. Dessa två aspekter ska beaktas i allt skolarbete och styra allas arbete. Medlemmarna ska ses som individer och behandlas jämlikt men också gemenskapens behov ska beaktas. Skoldagens verksamhetssätt ska vara smidiga och möjliggöra en mångsidig verksamhet. Motion och gemensamma aktiviteter som främjar det psykiska välbefinnandet ska utgöra en naturlig del av varje skoldag. Gemensam elevvård är en viktig del av verksamhetskulturen.

Eleverna ska ha jämlika möjligheter att få handledning och stöd för sin utveckling och sitt lärande, både som individer och som medlemmar i gruppen. Väl villighet och vänlighet ska värdesättas. Mobbning, våld, rasism eller annan diskriminering ska inte accepteras och man ska genast ingripa vid osakligt beteende. I skolarbetet ska man sträva efter att förutse vardagen så att den löper harmoniskt. Att bli hörd och uppleva rättvisa skapar förtroende. En lugn och accepterande atmosfär, goda sociala relationer och en trivsamt miljö främjar arbetsro.

Kommunikation, samarbete och mångsidiga arbetssätt främjar hela gemenskapens lärande och välbefinnande. En lärande organisation ska identifiera olika former av lärande och kunskapsbyggande och fungera smidigt. Den uppmuntrar till att pröva och experimentera och ger utrymme för aktivitet, kreativitet, motion, lek och upplevelser som är karakteristiskt för olika åldrar och elever.

I skolarbetet ska man systematiskt använda sig av olika arbetssätt och lärmiljöer och sträva till att regelbundet föra ut undervisningen ur klassrummet. Man ska skapa möjligheter till projektbaserat arbete och helhetsbaserat lärande samt till samarbete både inom skolan och med aktörer utanför skolan. Samarbetet och kommunikationen mellan vuxna i skolan och med det omgivande samhället stärker elevernas förmåga att kommunicera och samarbeta. När eleverna arbetar tillsammans lär de känna sig själva och sin personlighet och att arbeta konstruktivt tillsammans med många olika slags människor. Informations- och kommunikationsteknik ska användas för att främja kommunikation och multisensoriskt arbete via olika kanaler.

Skolan som en lärande organisation är en del av ett kulturellt föränderligt och pluralistiskt samhälle, där det lokala och det globala överlappar varandra. Olika identiteter, språk, religioner och åskådningar lever sida vid sida och är i växelverkan med varandra. Internationalisering på hemmaplan är en viktig resurs i skolan. Som lärande organisation tar skolan tillvara och uppskattar landets kulturarv och nationalspråk samt den egna och omgivningens kulturella, språkliga, religiösa och åskådningsmässiga mångfald. Den lyfter fram minoriteters betydelse i Finland. Den utvecklar förståelsen och respekten mellan individer och grupper och ett ansvarsfullt agerande gentemot varandra. Rätten till det egna språket och den egna kulturen är en grundrättighet som man i skolan medvetet arbetar utgående från. I skolan ska man bekanta sig med kulturella traditioner, diskutera olika tanke- och handlingsmönster på ett konstruktivt sätt och tillsammans skapa nya sedvänjor.

Flerspråkighet är en form av kulturell mångfald. Varje gemenskap och varje medlem i gemenskapen är flerspråkig. Det ska vara naturligt att använda olika språk parallellt i skolans vardag och språk ska värdesättas. I den språkmedvetna gemenskapen diskuteras attityder gentemot språk och språkgrupper och man förstår språkets centrala betydelse för lärandet, för kommunikation och för samarbete samt för identitetsskapandet och integreringen i samhället. Varje läroämne har sitt eget språk, textbruk och begreppssystem. De olika vetenskapsgrenarnas språk och symbolsystem öppnar olika perspektiv på samma fenomen. Undervisningen ska gå från vardagsspråk mot mera abstrakta begrepp. I en språkmedveten skola är alla vuxna både språkliga modeller och språklärare i det läroämne de undervisar.

Den lärande organisationens verksamhetssätt ska utvecklas gemensamt. En demokratisk verksamhetskultur som främjar delaktighet och uppfyller de mänskliga rättigheterna ger eleverna förutsättningar att växa till aktiva medborgare.

Eleverna ska enligt sin utvecklingsnivå få vara med och planera, utveckla och utvärdera verksamheten. De ska få uppleva att de blir hörda och uppskattade som medlemmar i gemenskapen. Gemenskapen ska uppmuntra demokratisk dialog och delaktighet och utveckla sådana verksamhetssätt och strukturer som det förutsätter. Elevkårsverksamheten erbjuder ett viktigt forum för elevernas delaktighet. Också andra verksamhetsformer såsom stödelevs- och fadderverksamhet och engagemang i frivilligt arbete och hållbar utveckling ökar elevernas delaktighet. Samtidigt stärker de samarbete och växelverkan i hela skolgemenskapen. Samarbete med olika aktörer fördjupar bilden av samhället och verksamheten i medborgarsamhället. Kontakten med skolor i olika länder ökar förmågan att komma till rätta i en globaliserad värld.

En lärande organisation ska främja likabehandling och jämlikhet. Medlemmarna ska bemötas och behandlas likvärdigt oberoende av faktorer som hänger samman med personen i fråga. Likvärdighet

betyder inte att alla är likadana. Likabehandling förutsätter både att man garanterar grundläggande rättigheter och möjligheter till delaktighet och att man beaktar individuella behov.

Under grundskoletiden utvecklas elevernas uppfattning om sin egen sexuella identitet och sexualitet. En lärande organisation främjar genom sina värderingar och sin praxis jämställdhet mellan könen och stödjer eleverna i deras identitetsskapande. Skolan ska uppmuntra eleverna att upptäcka sina egna möjligheter och att förhålla sig till olika läroämnena, göra val och binda sig till studierna utan könsbundna rollmodeller. Genom val och utveckling av lärmiljöer, arbetssätt och undervisningsmaterial ger man synlighet åt och visar respekt för den mänskliga mångfalden.

En lärande organisation ska i all sin verksamhet fästa uppmärksamhet vid nödvändigheten av en hållbar livsstil. Genom sina val och sitt handlande i vardagen visar skolan ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön. Materialval och handlingsmönster som innebär slöseri med råmaterial, energi och biologisk mångfald ska förändras så att de blir hållbara. Betydelsen av immateriella värden för välbefinnandet och en hållbar livsstil lyfts fram och dessa värden ges tid och synlighet i det dagliga skolarbetet. Eleverna är med och planerar och förverkligar en hållbar vardag.

En lärande organisation ska inge hopp om en bra framtid genom att skapa en kunskapsgrund för ekosocial bildning. En realistisk och praktisk attityd till förutsättningarna för en bra framtid stärker utvecklingen till ansvarsfulla medlemmar i gemenskapen, kommuninvånare och medborgare. Det sporrar eleverna att bemöta världens mångfald öppet och nyfiket och att arbeta för en rättvisare och hållbarare framtid.

5 Frågor som avgörs på lokal nivå

Det är viktigt att det praktiska skolarbetet ordnas så att arrangemangen stödjer målen för undervisning och fostran och främjar en enhetlig verksamhetskultur i den grundläggande utbildningen. I enlighet med utbildningsanordnarens beslut preciseras de skolvisa arrangemangen, arbets- och ansvarsfördelningen och övriga praktiska detaljer för alla punkter som tas upp här i skolans läsårsplan.

Gemensamt ansvar för skoldagen och samarbete samt förebyggande av frånvaro, systematisk uppföljning och ingripande vid frånvaro

I läroplanen ska utbildningsanordnaren besluta och beskriva

- de centrala målen och metoderna för att skapa en bra och trygg skoldag och för att organisera samarbetet
- verksamhetsmodellen för förebyggande av elevers frånvaro och systematisk uppföljning samt ingripande vid frånvaro. I verksamhetsmodellen som gäller utbildningsanordnaren, skolan och eleven ska beskrivas
 - hur man stöder skolengagemang, skolnärvaro och kamratrelationer och förebygger skolfrånvaro. Om man lokalt beslutar att utöka lärokursen i hälsokunskap eller något annat läroämne för att öva emotionella och kommunikativa färdigheter, ska målen och innehållen för dessa lektioner beskrivas i den läroplanen.
 - hur man systematiskt följer upp elevernas frånvaro så att informationen som samlats in kan används för att förebygga och tidigt ingripa vid frånvaro under läsåret
 - hur man systematiskt ingriper vid frånvaro samt hur arbets- och ansvarsfördelningen ser ut
 - hur samarbetet med vårdnadshavaren eller en annan laglig företrädare för eleven förverkligas
 - hur tillvägagångssätten och planeringen av tillvägagångssätten för förebyggande och uppföljning av frånvaro samt ingripande vid frånvaro samordnas i skolans elevvårdsgrupp, i vilken eleverna och vårdnadshavarna är delaktiga.
 - hur man samarbetar med elevvårdstjänsternas personal när det gäller att förebygga, ingripa vid och kartlägga orsakerna till frånvaro
 - i samarbetet beskrivs förfaringssätten för att hänvisa eleven till elevvårdstjänsterna, samarbete i anknytning till hälsoundersökningar samt hur man konkret inleder samarbetet med elevvårdstjänsterna vid omfattande frånvaro.
 - hur man kontinuerligt följer upp och utvecklar verksamhetsmodellen utgående från insamlad information och systematisk respons.
- hur samarbetet inom skolan och med utomstående aktörer organiseras, följs upp och utvecklas; i synnerhet
 - hur man ser till att elevernas delaktighet förverkligas
 - vilka de centrala målen är och hur man ordnar samarbetet mellan hem och skola.

Fostringsamtal och disciplinära åtgärder

Utbildningsanordnaren ansvarar för att en plan för fostrande samtal och kvarsittning samt disciplinära åtgärder utarbetas. Planen kan ingå i den lokala läroplanen eller utgöra en separat plan. I det fallet ska den omnämnas i läroplanen.

I planen ska fastställas och beskrivas

- i vilka fall fostrande samtal används och hur samtalen genomförs i praktiken
- vilka lagstadgade förfaringssätt som används vid förseelser, fusk och störande beteende, ansvars och arbetsfördelning samt metoder för samråd och dokumentering
- ansvaret och verksamhetssätten i situationer då en elev förvägras rätt att delta i undervisning:
 - en personlig plan som görs upp för eleven om hur undervisningen ordnas, genomförs och följs upp under den tiden eleven förvägrats att delta i undervisningen och för att stödja en trygg återgång till undervisningen: ansvarsfördelningen för dokumentation, genomförande och uppföljning av planen
 - elevens och vårdnadshavarens delaktighet i uppgörandet av ovan nämnda
 - möjlighet för eleven till ett personligt samtal med elevvårdens psykolog eller kurator under den tid eleven förvägrats att delta i undervisningen
 - övrigt stöd som ordnas för eleven och som eleven behöver under den tid som hen förvägrats att delta i undervisningen och när hen återgår till undervisningen
 - tillsynen för en elev efter att följande åtgärder vidtagits:
 - eleven har blivit tillsagd att lämna klassrummet eller det rum där undervisningen ges eller en skoltillställning eller
 - eleven har förvägrats rätt att delta i undervisning för resten av arbetsdagen och följande arbetsdag
 - samarbete med myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av socialvården i den kommun där skolan är belägen
- hur man vid användningen av disciplinära åtgärder garanterar att förvaltningens allmänna rättsskyddsprinciper iakttas
- hur man ser till att personalen instrueras och har den kompetens som behövs för att utöva disciplinära befogenheter
- hur olika parter informeras om planen, ordningsreglerna och de lagstadgade disciplinära åtgärderna
- med vilka metoder man följer upp planen och utvärderar genomförandet och effekten av åtgärderna.

Studier enligt verksamhetsområden

Principerna för och samarbetet kring anordnande av undervisning enligt verksamhetsområden ska beskrivas i den lokala läroplanen, och de ska preciseras i skolans läsårsplan. Därtill ska man i den lokala läroplanen beskriva åtgärderna för hur eleverna är delaktiga i skolgemenskapen. I handledningsplanen ska beskrivas hur elevhandledningen och den intensifierade personliga elevhandledning ordnas.

Flexibel grundläggande utbildning

Ifall utbildningsanordnaren erbjuder flexibel grundläggande utbildning, ska utbildningsanordnaren i läroplanen besluta och beskriva

- hur den flexibla grundläggande utbildningen ordnas och vilka centrala förfaringssätt som tillämpas
- grunderna för antagningen av elever och hur antagningen i praktiken sker
- hur undervisningen vid andra läroanstalter, på arbetsplatser eller andra platser utanför skolan ordnas och hur elevernas studier i sådana fall handleds, övervakas och bedöms
- hur samarbetet samt ansvars och arbetsfördelningen mellan olika aktörer ordnas.

Om utarbetandet av planen för en elev som får elevspecifika stödåtgärder enligt 20 c § i lagen om grundläggande utbildningen föreskrivs i kapitlet om stöd för lärande och skolgång.

Framskridande i studier enligt målhelheter

Utbildningsanordnaren ska i läroplanen besluta och beskriva principerna för hur man följer upp framsteg i studierna för de elever som studerar enligt målhelheter.

Undervisning i sammansatt klass

Det är viktigt att vid utarbetandet av den lokala läroplanen också beakta att den ska lämpa sig för undervisning i en sammansatt klass och för små skolor. Ett annat alternativ är att man i läroplanen skriver ett skilt avsnitt om arrangemang gällande undervisning i små skolor och undervisning i sammansatt klass. Ifall undervisningen ordnas i sammansatta klasser, ska utbildningsanordnaren i läroplanen besluta och beskriva.

- hur undervisningen i sammansatta klasser ordnas och vilka centrala förfaringssätt som tillämpas
- hur årsveckotimmarna i de olika läroämnena fördelas per årskurs i enlighet med etappmålen som fastställs i statsrådets förordning.

Fjärruppkoppling i undervisningen

Ifall fjärruppkoppling används i undervisningen ska utbildningsanordnaren i läroplanen besluta och beskriva

- i vilken undervisning och i vilka studier fjärruppkoppling används
- målen för användningen av fjärruppkoppling i undervisningen, praktiska arrangemang i undervisningen, gemensamma tillvägagångssätt och ansvar mellan olika aktörer.

Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Utbildningsanordnaren ska i läroplanen besluta och beskriva

- det lokala sektorsövergripande samarbetet, samarbetspartner samt förfaranden vid samarbete
- rutiner, samarbete samt genomförande av undervisning och stöd för en elev då hen övergår till sjukhusundervisning och återgår till sin egen skola
- rutiner och samarbete vid konsultation

Avvikande ordnande av grundläggande utbildning

Utbildningsanordnaren ska i läroplanen besluta och beskriva

- principerna för att påvisa tidigare kunskaper och färdigheter som motsvarar lärokursen till exempel i en särskild examen eller på ett annat sätt som utbildningsanordnaren beslutat

Undervisning i särskilda situationer

I den lokala läroplanen ska beskrivas hur samarbetet och stödet till eleven ska skötas då eleven flyttar

- från den egna skolan till en annan utbildningsanordnares skola eller en statlig läroanstalt
- då eleven övergår till grundläggande utbildning som ordnas i skolhem, mottagningshem eller central eller i fängelse eller annan straffanstalt

Därtill ska beskrivas rutinerna för samarbetet när eleven återgår till sin egen skola.

Annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran

Utbildningsanordnaren beslutar om de riktlinjer för annan verksamhet som grundar sig på målen för undervisning och fostran och om hur man ska samarbeta med hemmen och övriga samarbetspartner samt om hur eleverna ska delta i planeringen. I läroplanen ska utbildningsanordnaren besluta och beskriva

- målen och arrangemangen för eventuell klubbverksamhet, skolbiblioteksverksamhet och annan verksamhet som stödjer målen för undervisning och fostran och kopplingen till eventuell morgon- och eftermiddagsverksamhet
- principerna för skolmåltiden samt målen i fråga om närings , hälso och umgängesfostran
- hur elevernas specialbehov gällande måltiden beaktas
- hur eleverna och vårdnadshavarna informeras om skolresor och transporter och om tillvägagångssätt i samband med dem.

Utbildningsanordnare som erbjuder morgon- och eftermiddagsverksamhet är skyldiga att utarbeta en lokal plan för morgon- och eftermiddagsverksamheten utgående från de nationella grunderna för morgon- och eftermiddagsverksamheten.

5. Organisering av skolarbetet för att främja lärande och välbefinnande

Skolfrånvaro följs upp systematiskt. Det är lärarens ansvar att ha kontakt med vårdnadshavaren och att agera i enlighet med handlingsplanen vid skolfrånvaro.

Att eleverna blir hörda och känner delaktighet utgör grunden för organiseringen av skolarbetet i Karleby stads grundläggande utbildning. Målet är att eleverna ska få erfarenhet av samarbete och demokratiskt handlande i den egna undervisningsgruppen, i skolan och dess omgivning samt i olika nätverk. Att involvera eleverna i planeringen av det egna och gruppens skolarbete är ett naturligt sätt att stärka delaktigheten. Det är viktigt att eleverna deltar i planeringen och utvärderingen av mångvetenskapliga inlärningsaktiviteter. Eleverna uppmuntras också att bidra till planering och utveckling av skolans gemensamma aktiviteter och lärmiljö. Eleverna ska ges möjlighet att delta i utarbetandet av läroplanen och tillhörande planer samt skolans ordningsregler. Eleverna är också delaktiga i utvärderingen och utvecklingen av samarbetet. I varje skola med grundläggande utbildning i Karleby finns ett elevråd i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. Elevrådet och dess organ har som uppgift att främja samarbetet mellan eleverna och öka elevernas påverkningsmöjligheter och delaktighet. Elevkåren ska sporra eleverna att framföra sina åsikter, att vara aktiva och påverka egna och gemensamma ärenden. Elevrådet, liksom andra strukturer och verksamhetssätt som stödjer delaktighet i skolan och kommunen, erbjuder möjligheter att träna demokrati i praktiken.

Enligt lagen om grundläggande utbildning ska undervisningen genomföras i samarbete med hemmen. Genom samarbetet stöds undervisningen och fostran så att varje elev får undervisning, handledning och stöd enligt sin utvecklingsnivå och sina behov. Samarbetet främjar elevernas sunda växande och utveckling. Vårdnadshavarnas delaktighet och deras möjlighet att vara med i skolarbetet och utveckla det är en central del av skolans verksamhetskultur. Hemmets och skolans fostringssamarbete ökar elevens, klassens och hela skolans välbefinnande och trygghet.

Vårdnadshavaren har det primära ansvaret för sitt barns fostran. Vårdnadshavaren ska också se till att läroplikten fullgörs. Enligt lagen om grundläggande utbildning kan läroplikten fullgöras genom att eleven deltar i undervisning eller på annat sätt inhämtar de kunskaper som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs. Skolan ska stödja hennens fostrande uppgift och svara för elevens undervisning och fostran i skolan.

Utgångspunkten för samarbete mellan hem och skola i Karlebys grundutbildning är att bygga förtroende, jämlikhet och ömsesidig respekt. I samarbetet ska familjernas mångfald samt behov av information och stöd beaktas. För ett lyckat samarbete förutsätts att skolans personal är aktiv och har personlig kontakt med vårdnadshavarna och att kommunikationen i övrigt är mångsidig. Samarbetet mellan hem och skola ska ske såväl på kollektiv nivå som på individnivå.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift, måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och växande framskrider och om eventuell frånvaro. Centrala frågor som gäller undervisningen, till exempel läroplanen, målen för lärandet, lärmiljöer och arbetssätt, stöd för lärandet och elevvård, bedömning och betyg samt om val i samband med studierna och om olika evenemang under läsåret ska diskuteras med vårdnadshavarna. Det är viktigt med uppmuntrande meddelanden som beskriver elevens lärande och utveckling i positiva ordalag. När vårdnadshavarna regelbundet får information, kan de för sin del stödja sina barn i deras lärande och skolgång. Särskilt viktigt är samarbetet vid övergångarna mellan skolstadierna och vid planering och genomförande av

stöd för lärande och skolgång. Utöver personliga möten och gruppmöten ska även informations- och kommunikationsteknik utnyttjas i samarbetet.

I Karlebys grundläggande utbildning erbjuds vårdnadshavare möjligheter att tillsammans med skolans personal och elever bekanta sig med skolans vardag och att delta i planeringen, utvärderingen och utvecklingen av målen för skolans verksamhet och fostrande arbete. En gemensam diskussion om värderingar lägger grund för ett gemensamt fostringsarbete. Samarbetet mellan hem och skola främjar också kontakten vårdnadshavarna emellan och lägger grund för föräldraföreningsverksamhet. Nätverk bland föräldrarna och gemensamma aktiviteter stärker gemenskapen och stödjer lärarnas och skolans arbete.

Karleby skolorna har gemensamma riktlinjer kring skolfred. Skolfredpaketet ger riktlinjer till hur skolorna ska agera i situationer som kräver disciplinära åtgärder.

Undervisning enligt verksamhetsområden

Beslutet om att övergå till studier enligt verksamhetsområden kan fattas redan inom småbarnspedagogiken, under förskoletiden eller inom grundläggande utbildning. Beslutet bör stödas av utlåtanden från sakkunniga inom vård och rehabilitering.

Undervisningspersonalen ansvarar för att informera vårdnadshavaren om vilken betydelse studier enligt verksamhetsområden har för barnets/eleven skolgång.

Då skolgången planeras ber specialläraren inom småbarnspedagogiken att specialklassläraren som ansvarar för undervisningen enligt verksamhetsområden att tillsammans med ett arbetspar bekanta sig med barnet. Detta för att lära känna barnet och få en uppfattning av behovet.

En elev som påbörjat den grundläggande utbildningen kan övergå till studier enligt verksamhetsområden om eleven på grund av funktionsnedsättning, sjukdom eller begränsad funktionsförmåga som påverkar inlärningsförmågan och trots stödåtgärder eller avgränsning av lärokurserna inte kan studera enligt läroämnena. I detta fall gäller samma tillvägagångssätt som för övergången från förskoleundervisning till undervisning enligt verksamhetsområden.

Undervisningsgruppen meddelas till vårdnadshavaren efter att situationen kartlagts. Vårdnadshavarna och eleven ges möjlighet att bekanta sig med den blivande gruppen i förväg. Administrativa beslut görs då man tagit beslut om skolplats och undervisningsgrupp.

Elever som studerar enligt verksamhetsområden undervisas av en specialklasslärare i specialklass.

Elevhandledningen för elever som studerar enligt verksamhetsområden sker i samarbete med studiehandledaren. Vid introduktion till arbetslivet beaktas elevens funktionsförmåga och eleven ges möjlighet till att bekanta sig med olika miljöer.

Principerna för elevhandledningen och intensifierad individuell handledning beskrivs i handledningsplanen, som finns i stadens intra.

Motoriska färdigheter

Syftet är att introducera eleven till olika aktiviteter och miljöer, för att hjälpa eleven att hitta rörelseglädje som bidrar till deras dagliga fysiska och sociala välbefinnande. På så sätt är det möjligt att hitta ett intresse och en livslång hobby.

Språk och kommunikation

Syftet är att ge möjlighet att lära sig svenska språket på lång sikt, med hänsyn till de olika sätt och verktyg som används för kommunikation.

Sociala färdigheter

Ge eleverna möjlighet att arbeta i olika sociala miljöer. Positiv pedagogik som ett arbetssätt för att lära ut sociala färdigheter.

Färdigheter i dagliga rutiner

Eleverna får bekanta sig med närmiljön, olika fritidsaktiviteter och med hjälp av dem hur samhället runt omkring fungerar och hur man agerar i samhället.

Syftet med säkerhetsfostran är att eleverna ska lära sig att känna igen farliga situationer, be om hjälp, bedöma risker och göra trygga val. Eleverna övar på hur de ska fungera i farliga situationer.

Kognitiva färdigheter

Enligt elevens förmåga och intressen är målet att uppnå multilitteracitet, vilket kan inkludera grundläggande färdigheter i läsning och skrivning. De grundläggande färdigheterna utvecklas långsiktigt utifrån elevens funktionsförmåga.

Flexibel grundläggande utbildning

Flexibel grundläggande utbildning (FLEX) ordnas i små grupper i 7–9-skolor eller enhetsskolor i Karleby stad. En del av verksamheten i flexibel grundläggande utbildning riktas till mångspråkiga elever.

Olika lärmiljöer används i flexibel grundläggande utbildning så mångsidigt som möjligt. Målet är att elevens psykiska, fysiska och sociala välbefinnande ska förbättras. Målet med verksamheten är också att stödja elevernas skolengagemang och att var och en får ett avgångsbetyg. Elever i flexibel grundläggande utbildning kan i mån av möjlighet i vissa läroämnena integreras i en grupp med allmänundervisning.

Syftet med den flexibla grundläggande utbildningen är att minska studieavbrott i den grundläggande utbildningen och förebygga utslagning. Målet är att stärka elevernas studiemotivation och livskompetens. Förutom att se till att eleverna slutför den grundläggande utbildningens lärokurser stöds de vid övergången till utbildning på andra stadiet.

Den flexibla grundläggande utbildningen är avsedd för sådana elever i årskurs 7–9 som underpresterar och har svag studiemotivation och för elever som man bedömer riskeras av att bli utslagna från fortsatt utbildning och arbetslivet. Flerspråkig flexibel grundläggande utbildning stödjer utvecklingen av elevens språkkunskaper. Undervisningen ska präglas av yrkes- och sektorsövergripande samarbete och samarbete mellan olika organisationer. Också yrkesläroanstalter och gymnasier, läroanstalter inom det fria bildningsarbetet samt verkstäder för unga kan delta i samarbetet.

I flexibel grundläggande utbildning ingår också att utöka elevens arbetslivsfärdigheter. Studier på arbetsplatsen är målinriktad verksamhet som styrs av de allmänna målen för den grundläggande utbildningen och inlärningsuppgifter som utarbetas för eleven utifrån dem. Det finns många olikheter, men det finns också likheter mellan skolan och arbetsplatsen som studieplats och således får eleven annorlunda lärmiljöer och inläringen känns meningsfull. Läraren eller lärarens arbetspar besöker arbetspraktikplatsen för att se hur praktiken framskrider. Innan praktiken inleds fastställs mål för arbetsperioden och uppnåendet av dem granskas också efter praktiken. Elevens framgångar bedöms i samarbete mellan arbetsplatsens företrädare, läraren och eleven. Arbetslivsperioderna är individuella och fastställs efter behov för varje elev.

Naturnära verksamhet, projekt, företagsbesök, lägerskolor, studieresor, besök vid studieplatser för fortsatta studier med mera hör också nära samman med verksamheten i den flexibla grundläggande utbildningen. Läraren och rektorn planerar verksamheten innan läsåret börjar och införlivar den i skolans läsårsplan, och den preciseras under läsåret. Alla verksamheter genomförs i enlighet med en egen plan. Programmet varierar från år till år. Verksamheten utvärderas i samband med utvärderingen av läsårsplanen.

Gruppens lärare ansvarar för verksamheten i den flexibla grundläggande utbildningen. Man samarbetar med andra aktörer efter behov. Samarbetet med ungdomsväsendet och socialväsendet kan utöver annat samarbete också vara konsultativt och ekonomiskt. I skolan kan till exempel en handledare eller skolcoach delta i klassens verksamhet.

En elev väljs till flexibel grundläggande utbildning på basis av frivillig ansökan. Eleven kan söka till FLEX-klassen på våren. Samarbetet med vårdnadshavarna är viktigt i ansökningsskedet. Alla unga som sökt till klassen intervjuas. I intervjun deltar läraren inom flexibel grundläggande utbildning, eleven och vårdnadshavaren. Vid behov kan också en ungdomsarbetare eller annat arbetspar för

läraren inom flexibel grundläggande utbildning delta i intervjun. Elevens intresse och engagemang för olika inlärningsmetoder och växlande lärmiljöer kartläggs vid intervjun. Till flexibel grundläggande utbildning väljs högst tio elever. Elever som söker till årskurs 8 eller 9 prioriteras.

Undervisning i sammansatt klass

Inom den grundläggande utbildningen i Karleby ordnas undervisning i sammansatta klass enligt det antal timmar per vecka som gäller för elevens årskurs eller genom att dela upp årsveckotimmarna i delar och jämna ut undervisningstimmarna i olika läroämnen mellan de olika årskurserna. Undervisningen i en sammansatt klass kan genomföras enligt elevernas årskurser eller delvis enligt principen om växelkurser. Vid studier enligt växelkurser är det viktigt att värna om kontinuitet och konsekvens i fråga om studiernas innehåll. Vid undervisning i en sammansatt klass iakttas årsveckotimmarna i olika läroämnen så att eleven efter avslutad undervisning i sammansatt klass har enligt timuppdeleningen samma antal läroämnesvisa årsveckotimmar som stadens övriga elever som går på samma årskurs. Vid utjämning av undervisningstimmarna i läroämnena ska elevernas rätt till det totala antal timmar som fastställs i läroplanen alltid tryggas.

Undervisning för elever som är patienter inom den specialiserade sjukvården och konsultativ sjukhusundervisningstjänst

Avdelningselever i sjukhusundervisning har en automatisk skolplats i Mariegatans skola. En elev som är patient på ett sjukhus omfattas av 4 a § i lagen om grundläggande utbildning enligt vilken eleven ska alltid ges undervisning i den omfattning det är möjligt med hänsyn till elevens hälsa. När en avdelningselev blir intagen på en avdelning, ska den läkare som ansvarar för vården bestämma tidpunkten för när skolan börjar och längden på skoldagen tillsammans med skolan.

Elevens skolas rektor ska alltid informeras när undervisningen börjar i sjukhusundervisningen och rektorn fattar ett beslut enligt 18 § om elevens studieplats i sjukhusundervisningen för viss tid. Information som är väsentlig med tanke på ordnandet av undervisningen begärs från elevens skola och elevens vårdnadshavare fyller i blanketten för nya elever.

Elever från åtstörningsenheten Verso och Soites barnskyddsenhet som har en vårdkontakt inom den specialiserade sjukvården och för vilka det annars är svårt att ordna undervisning likställs med avdelningselever. Enheten för sjukhusundervisning ordnar också undervisning för dem under placeringen. En elev som vårdas på sjukhus kan också studera i den egna skolan om det är möjligt med tanke på elevens helhetssituation och stödjer elevens normala växande och utveckling, och det har överenskommit separat med elevens skolas rektor och vårdnadshavare.

Elever i den specialiserade sjukvårdens öppenvård kan också söka till sjukhusundervisningen. Elevens skola och vårdnadshavare ansöker tillsammans om en plats i sjukhusundervisningen med en separat ansökan. Platsen beviljas alltid för viss tid och eleven kan förlora sin plats om hen eller vårdnadshavaren avbryter vårdkontakten till den specialiserade sjukvården. Längden på perioden i sjukhusundervisningen avtalas tillsammans med den egna skolans rektor, sjukhusundervisningens rektor och elevens vårdnadshavare. Rektorn för sjukhusundervisningen samarbetar med den vårdande instansen när hen beviljar elevplatser. En elev som vårdats på en avdelning kan på läkarens rekommendation och utan separat ansökan fortsätta skolgången på en elevplats inom öppenvården om det är ändamålsenligt med tanke på elevens hälsa och funktionsförmåga och om det finns lediga elevplatser i skolan. Elever från hela välfärdsområdet kan antas till en elevplats inom öppenvården i sjukhusundervisningen. Eleven behåller sin elevplats i sin egen skola under sjukhusundervisningen och beslut som gäller elevens skolgång fattas i samarbete med den egna skolan och vårdnadshavarna.

I sjukhusundervisningen kan eleverna studera enligt den allmänna läroplanen eller enligt målhelheter. Framskridandet och stödet planeras elevvist. Elevbedömningen genomförs på basis av periodens längd endera i samarbete med den egna skolan eller helt och hållet i sjukhusundervisningen. Elevens egen skola informeras om elevbedömningarna när eleven lämnar sjukhusundervisningen eller senast vid den egna skolans allmänna bedömningstidpunkt.

I sjukhusundervisningen har varje elev sina egna utmaningar och personliga mål. De allmänna målen för sjukhusundervisningen:

- Trygga elevens skolgång under sjukhustiden enligt elevens funktionsförmåga
- Varva ner skolgången eller inleda den.
- Stödja elevens sunda uppväxt och utveckling.
- Kartlägga hinder för elevens lärande och skolgång.
- Främja framstegen i studierna genom flexibla undervisningsarrangemang.

- Stärka elevens socioemotionella färdigheter och förmåga att själv styra sitt eget handlande.
- Hitta elevens styrkor och stärka elevens självkänsla.
- Förhindra att eleven marginaliseras.

Lokalt mångprofessionellt samarbete, samarbetsaktörer och samarbetspraxis

Inom sjukhusundervisningen samarbetar man med vårdnadshavarna och aktörerna i elevens skola från hela välfärdsområdet samt med skolor på andra stadiet särskilt vid övergången till andra stadiet. Det dagliga samarbetet bedrivs med avdelningspersonalen och instanser inom den specialiserade sjukvården, som är till exempel barn- och ungdomspsykiatriska polikliniken, terapi- och barnpolikliniken, verksamhetsterapi- och utvecklingspolikliniken samt neuropsykiatriska teamet. Man samarbetar också med andra instanser som rehabiliterar barn såsom familjerådgivningen och privata rehabiliteringsterapeuter samt välfärdsområdets barnskyddsenheter. Samarbetspraxis är samtal, meddelanden och möten. Fältarbete utförs som skolbesök och genom att ta emot besök till skolan. SAKO-teamet samlas regelbundet en gång i månaden och separata samarbetsmöten hålls med avdelningens och poliklinikens biträdande avdelningsskötare en gång i månaden. Lärarna deltar i avdelningens mångprofessionella veckoutvärderingar, team och vårdförhandlingar. Vilken samarbetspraxis som gäller en enskild elev beror i hög grad på om eleven är inom öppenvården eller vårdas på en avdelning på en kris-, undersöknings- eller vårdperiod. Sjukhusundervisningens hälsovårdare och skolkuratoren som utsetts för skolan besöker skolan, träffar elever och/eller deras vårdnadshavare och deltar vid behov i öppenvårdselevernas uppföljningsmöten.

Praxis, samarbete och elevens stöd när eleven övergår till sjukhusundervisningen och återgår till den egna skolan

Sjukhusundervisningen tjänar hela det tvåspråkiga välfärdsområdet. Regionalt samarbete bedrivs med alla de kommuner och elevernas skolor som är den sändande parten. Sjukhusundervisningen och elevens skola samarbetar både i skolgångens övergångsskeden och i själva skolgången. Behovet av samarbete mellan elevens skola och sjukhusskolan betonas när eleven börjar i och lämnar sjukhusundervisningen.

Inledande av sjukhusundervisning

- Avdelningen meddelar skolan om en ny elev och man kommer överens om en dag då eleven bekantar sig med skolan.
- Rektorn för elevens skola får information om inledandet av studierna och man kommer överens om en kontaktperson vid elevens skola.
- Man gör en pedagogisk kartläggning om elevens skolgång och utmaningar vad gäller lärandet.
- Elevens hemskola lägger fram önskemål till sjukhusskolan om framskridandet av elevens studier.
- För en elev som antagits som elev inom öppenvården ordnas ett inledande samtal i skolan tillsammans med vårdnadshavarna och en representant för den egna skolan.
- Ett skolavtal ingås med öppenvårdseleven och man avtalar om periodens längd.
- Den egna skolans rektor fattar ett beslut enligt 18 § om elevens undervisningsplats för viss tid samt om möjlighet enligt 4a § att studera enligt den egna funktionsförmågan under tiden i sjukhusundervisningen.

- Man håller kontakt med den egna skolan vid behov vid uppföljningsmöten eller vårdförhandlingar för en avdelningselev.

Undervisning i särskilda situationer

När en elev övergår till en annan utbildningsanordnare eller till grundläggande utbildning som ordnas på en annan ort ska skolan på begäran sända elevens pedagogiska dokument till den mottagande undervisningsanordnaren. När eleven återvänder ber den mottagande skolan om ett övergångsmöte.

6. Frågor som avgörs på lokal nivå

Riktlinjerna för bedömningen som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska överföras till den lokala läroplanen och följas som sådana. Också de nationella kriterierna för bedömningen i slutet av årskurs 6, såväl som kriterierna för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord, ska överföras och följas som sådana från grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen till den lokala läroplanen.

Därtill ska utbildningsanordnaren i den lokala läroplanen precisera följande:

- samarbetet med vårdnadshavarna i anslutning till bedömning
- formerna för information om bedömning
- bedömningen av uppförande och vilka mål bedömningen bygger på
- bedömning av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- principer och praxis om studiegången och om uppflyttning och kvarstanning
- principer för hur verbalt omdöme eller siffervitsord ges i olika läroämnen och i bedömningen av uppförande
- slutbedömningen av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- mellanbetyg, om utbildningsanordnaren beslutar att utfärda sådana
- rutiner då särskild examen avläggs
- eventuella bilagor till betyg.

6. Bedömning av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen

I den grundläggande utbildningen i Karleby är utvärderingssamtalen en viktig del av bedömningen under läsåret och i dem betonas samarbetet mellan hem och skola. Det är viktigt att diskutera målen för skolarbetet och bedömningspraxis med föräldrarna. Samtalen mellan lärare, elev och vårdnadshavare främjar det ömsesidiga förtroendet och ger information om elevens situation. Informationen från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning enligt elevens behov.

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetssätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas i elevens plan, så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

Man bedömer uppförande och ger vägledande feedback till eleven, baserat på de linjedragningar som gjorts i den grundläggande utbildningen i Karleby och på de skolspecifika målsättningarna för uppförande.

De gemensamma målsättningarna för uppförandet i den grundläggande utbildningen i Karleby är:

- Att ta hänsyn till andra människor
- Att följa goda seder och regler
- Situationsmedvetet uppförande

Målsättningarna har fastställts på basen av följande kunskaper och färdigheter i anknytning till uppförande:

- att följa regler och gemensamt uppgjorda överenskommelser
- att följa goda seder och förbinda sig till skolans seder och bruk
- att värna om den psykiska och sociala miljön
- ett sakligt och situationsmedvetet uppförande
- förhållningssätt till skolkamrater och vuxna
- förmåga till växelverkan
- samarbetsförmåga
- att ge andra arbetsro
- förhållningssätt till skolans och skolkamraternas egendom samt gemensamma redskap och material.

De gemensamma målen och kriterierna för den grundläggande utbildningen i Karleby framgår ur tabellen nedan.

MÅL- UPPNÅELSE	Att ta hänsyn till andra människor	Att följa gemensamt överenskomna regler och handlingssätt	Sakligt uppförande
Utmärkt (10-9)	Eleven upprätthåller och främjar arbetsron. Eleven vill inverka positivt på atmosfären i klassen. Eleven främjar genom sitt eget uppförande goda handlingssätt genom att ta andra i beaktande samt hjälpa och uppmuntra andra. Eleven har en mångsidig förmåga att växelverka och samarbeta.	Eleven följer regler och instruktioner och strävar efter att genom sin egen verksamhet förstärka en trygg och god skolvardag. Eleven främjar genom sin egen verksamhet artiga, vänliga och hjälpsamma seder. Elevens språkbruk är sakligt och eleven uppmuntrar även andra till sakligt språkbruk.	Eleven använder omdöme i olika situationer i skolans vardag och i olika lärmiljöer samt uppmuntrar andra att uppföra sig exemplariskt. Eleven behärskar sina egna känslor och sitt eget uppförande samt agerar ansvarsfullt i olika situationer och på olika ställen.
Bra (8)	Eleven upprätthåller arbetsron. Eleven anpassar sig till atmosfären i klassen. Eleven förhåller sig artig till vuxna och andra elever. Eleven har förmåga att växelverka smidigt och är samarbetsvillig.	Eleven följer givna regler och instruktioner. Eleven är artig, vänlig och hjälpsam gentemot vuxna och andra elever. Elevens språkbruk är sakligt.	Eleven använder omdöme i olika situationer i skolans vardag och i olika lärmiljöer. Eleven styr sina egna känslor och behärskar sitt eget uppförande.
Delvis (7-6)	Eleven stör tidvis arbetsron och undervisningen. Eleven främjar inte genom sitt eget uppförande den goda atmosfären i klassen. Eleven förhåller sig i växlande mån respektfullt till vuxna och andra elever. Eleven har ibland svårt med växelverkan i olika situationer och med samarbete med andra.	Eleven följer oftast givna regler och instruktioner. Eleven är ibland oartig och ovänlig mot vuxna och andra elever. Elevens språkbruk är tidvis osakligt.	Eleven har utmaningar med att agera med eftertanke i olika situationer i skolans vardag och i olika lärmiljöer. Eleven har ibland utmaningar med att behärska sina egna känslor och sitt eget uppförande.
Svagt (5)	Eleven stör ständigt arbetsron och undervisningen. Eleven inverkar genom sitt eget uppförande negativt på atmosfären i klassen. Eleven förhåller sig ständigt respektlöst till vuxna och andra elever. Eleven har upprepade utmaningar när det gäller växelverkan och samarbete med andra.	Eleven bryter upprepat och medvetet mot gemensamt överenskomna regler och instruktioner. Eleven är upprepat oartig och ovänlig mot vuxna och andra elever. Elevens språkbruk är upprepat osakligt.	Eleven stör genom sitt obetänksamma uppförande olika situationer i skolans vardag. Eleven har återkommande svårigheter med att behärska sina känslor och sitt uppförande.
Underkänt (4)	Uppförandet är en risk för eleven själv och för andra. Eleven har svårigheter i skolan, oavsett särskilda åtgärder.		

Utvärderingssamtal ordnas en gång per läsår för årskurs 1–6. Utvärderingssamtal hålls på hösten under tiden 1.10-30.11. Skolan preciserar tidpunkten i läsårsplanen. Utvärderingssamtalet bottnar i elevens självutvärdering, vårdnadshavarens synpunkter och lärarens bedömning av elevens lärande. Målet med utvärderingssamtalet är att, utgående från elevens styrkor, ställa upp mål för läsåret tillsammans med läraren, eleven och vårdnadshavaren.

I årskurs 7 och 8 ordnas utvärderingssamtal en gång under läsåret, före vecka 9. I samtalet deltar klassföreståndaren, eleven och vårdnadshavaren. Skolan preciserar tidpunkten i läsårsplanen.

Ett utvärderingssamtal äger rum en gång under läsåret i årskurs 7 och 8. Vid bedömningssamtalet deltar klassläraren, eleven och vårdnadshavaren och det äger rum på våren före vecka 9. Skolorna anger tidpunkten i läsårsplanen.

Elevhandledaren samtalar åtminstone en gång med alla elever i årskurs 9 före den gemensamma ansökningen. Vårdnadshavaren deltar vid behov.

För elever som studerar enligt verksamhetsområde ordnas utvärderingssamtal vid lämpliga tillfällen under möten med vårdnadshavaren.

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnen som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår. De gemensamma läroämnen som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnena som ingår i elevens studieprogram.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen ”godkänd”.

I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

De valfria ämnen som erbjuds i den grundläggande utbildningen i Karleby i årskurserna 4–6 omfattar under två årsveckotimmar. Dessa valfria ämnen bedöms med anteckningen ”godkänd” eller ”underkänd”. Det frivilliga A2-språk som undervisas i årskurserna 4–9 bedöms med siffervitsord. Det valfria B2-språk som undervisas i årskurserna 8–9 bedöms med siffervitsord. De valfria ämnen som erbjuds i årskurserna 7–9 och som omfattar under två årsveckotimmar bedöms med anteckningen ”godkänd” eller ”underkänd”.

I den grundläggande undervisningen i Karleby erbjuds valfria konst- och färdighetsämnen i årskurserna 8–9. De valfria konst- och färdighetsämnen är stadsspecifika. De valfria konst- och färdighetstimmarna är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst-

och färdighetsämnen, och som bedöms med verbalt omdöme eller vitsord i varje konst- och färdighetsämne under alla de årskurser eleven studerar dessa. De erbjudna och avlagda valfria konst- och färdighetsämnen bedöms inte i betyget med separat verbalt omdöme eller vitsord.

Framskridande i studier enligt målhelheter

Specialklassläraren eller specialläraren planerar tillsammans med ämnes- eller klassläraren genomförandet, uppföljningen och bedömningen av hur av studierna framskrider hos elever som framskrider enligt målhelheter. Läraren som ansvarar för elevens undervisning tar initiativet till övergången till studier enligt målhelheter.

7 Frågor som avgörs på lokal nivå

Kapitel 7 i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska som sådant införas i den lokala läroplanen. I kapitlet inkluderas frågor som ska avgöras på lokal nivå enligt nedanstående.

I den lokala läroplanen beskrivs:

- principer för genomförande, rutiner för samarbete och ansvarsfördelning i anknytning till undervisningsarrangemang som stöder förutsättningarna för lärande
 - rektorns ansvar
 - principer och ansvar för utarbetande och precisering av läsårsplanen
 - rutiner vid övergångar samt förfaranden och ansvarsfördelning för överföring av information
 - förfaranden för samordning av stödet inom den grundläggande utbildningen och stödet inom förskoleundervisningen
 - bildandet av smågrupper och smågruppernas storlek
- lokala principer, rutiner och ansvarsfördelning i anknytning till utvärdering av genomförande och av grupp-specifika stödformer och deras tillräcklighet
- rutiner och ansvarsfördelning i anknytning till beredning av beslut om elevspecifika stödåtgärder samt ansvar för beslutsfattandet
 - rutiner för samarbetet med vårdnadshavaren och eleven när man bedömer, planerar och fattar beslut om elevspecifika stödåtgärder
 - samarbetet som ska genomföras tillsammans med elevvårdstjänsternas personal och andra sektorsövergripande samarbetspartner samt principer för utveckling av samarbetet
- praktisk beredning av och ansvarsfördelning för beslut om avvikelser från lärokursen i ett läroämne och från målen i den lokala läroplanen samt rutiner och ansvar för beslutsfattandet

7 Stöd för lärande och skolgång

Skolans rektor ansvarar för att organisera utarbetandet av läsårsplanen. Rektorn kartlägger tillsammans med lärarkollegiet skolans resursbehov och planerar stödåtgärder, strukturella lösningar, ansvar och arrangemang i samarbete med utbildningsanordnaren. Rektorn och utbildningsanordnaren ansvarar för att ovanstående på ett ändamålsenligt sätt återspeglas i läsårsplanen. Effekten av gruppsspecifika stödet utvärderas under och i slutet av läsåret.

Övergången från förskoleundervisning till grundläggande undervisning kräver samarbete mellan förskole- och skolpersonal. För att planera undervisningsarrangemangen behövs ömsesidig kännedom om lärmiljöer, riktlinjer och styrdokument. Information om pedagogiska dokument som hänför sig till stödet överförs från förskoleundervisningen till grundskolan. Annan information överförs vid behov.

Det finns inget krav på att dokumentera gruppsspecifikt stöd. När en elev flyttar från en enhet till en annan är det viktigt att föra över pedagogisk information. Samarbetet mellan undervisande personal är viktigt.

En plan utarbetas av elevens lärare i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Det är ändå möjligt att utarbeta planen när det finns ett hinder för samarbete, till exempel ett hinder som beror på vårdnadshavaren. Bedömningen av stödbehovet görs av elevens lärare i samarbete med eleven och vårdnadshavaren. Om bedömningen av elevens behov av stöd kräver yrkesövergripande sakkunskap, deltar förutom lärarna vid behov även yrkesutbildade personer inom elevvården eller andra sakkunniga i bedömningen av stödbehovet.

Bedömningen och utarbetandet av planen för enskilda elever utförs av lärare som ansvarar för undervisningen tillsammans med specialläraren. Specialläraren kontaktar utbildningsanordnaren då bedömningen och planen är färdiga för godkännande. Utbildningsanordnaren läser utredningen och planen och fattar därefter beslut om stödet. Skolan informeras om beslutet via e-post.

De lärare som undervisar eleverna bildar tillsammans smågrupper och bedömer gemensamt elevernas arbete, inläring, färdigheter och beteende. Storleken på en smågrupp avgörs enligt behov. Den maximala gruppstorleken är 10 elever, för att kunna ge det stöd eleven behöver.